

מזמור פ"ח – מזמור עם סוף פתוח

רבים מהפרשנים הבאים לפרש פרק זה פותחים באמירה חדה וברורה כי זהו הפרק הפסימי ביותר בתהילים. לכאורה הוא מסתיים בהיעדר תקווה. כולו מראשיתו ועד סופו תלונה מרה וקודרת הנשמעת מאדם הרואה אל מול עיניו את המוות, את הסוף, את החידלון- והוא מיואש מכל דרך להילחץ ממצב זה. הוא עד כדי כך מיואש עד שהוא איננו יכול לשאת תפילה לאלוהים. בשונה מכל מזמורי תהילים, ואף אלו בהם יש ביטויים חריפים ביותר כנגד אלוהים, בכולם המשורר חותם בתפילה לאלוהים שיושיע, ואילו כאן אנו לא מוצאים תפילה כלל. לא תפילה, לא תקווה, לא שמץ אופטימיות, רק כאב רב, שאול ומוות. כפי שאמר חוקר המקרא אלכסנדר קריקפטרין: " זה המזמור העצוב ביותר בכל ספר תהילים. הוא קריאה פתטית של ייאוש חסר תקווה".

אך ישנה דרך אחרת לפרש את הדברים. שתיקתו של המשורר איננה נובעת מייאוש כי אם מקבלת גזר הדין אשר חרץ אלוהים. הוא משתתק כיוון שהוא משלים עם רוע הגזרה. או בלשונם של חכמים: מברך על הרעה- כשם שהוא מברך על הטובה. האם המשורר משתתק כיוון שהוא נואש, כיוון שאפילו תפילה אין הוא יכול עוד לשאת על שפתיו הפצועות וחבולות, או שמא הוא משלים עם גזרתו של אלוהיו, ושתיקתו היא כקבלת הדין? האם הוא איננו מבקש עוד להתפלל לאחר שלא נענה עד כה, האם נואש מאלוהיו, או שמא ההפך הוא הנכון, ושתיקתו מעידה על אמונתו הרבה באלוהיו? זאת יפרשו כל אחד ואחת בדרכם שלהם.

ואולי, השאיר המשורר את המזמור – פתוח לסיומת שלנו. כדרכם של סופרים מודרניים, המותרים את סופו של הסיפור פתוח, נתון ליד הדמיון הטובה של הקוראים. ואם כן, הרי שעלינו, אישה ואישה על פי צו ליבה, להשלים את מזמור התהלים שלפנינו ולבטא את אשר אל לבנו נוכח המאורעות הקשים שאנו עומדים למולם. כיצד אתם ממשיכים ומשלימים את תפילתו של משורר תהלים?

שיר מזמור לבני קרח למנצח על מחלת לענות משפיל להימן האזרחי:

יהוה אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך:

תבוא לפניך תפילתי הטה אָזְנְךָ לְרִנָּתִי:

כי שָׁבְעָה בְרָעוֹת נַפְשִׁי וְחַיִּי לְשֵׂאוֹל הִגִּיעוּ:

נְחַשְׁבֹּתִי עִם יוֹרְדֵי בּוֹר הָיִיתִי כַּגִּבֹר אֵין אֵיל:

בְּמַתִּים חִפְשִׁי כְּמוֹ חֲלָלִים שְׁכַבְי קָבַר אֲשֶׁר לֹא זָכַרְתֶּם עוֹד וְהִמָּה מִיָּדְךָ נִגְזְרוּ:

שִׁתְּנִי בְבוֹר תַּחְתִּיּוֹת בְּמַחְשָׁכִים בְּמַצְלוֹת:

עֲלֵי סִמְכָה חֲמַתְךָ וְכֹל מִשְׁבְּרִיךָ עֲנִיתָ: [סְלָה]

הרחקת מידעי ממני שתני תועבות למו כלא ולא אצא:

עיני דאבה מני עני קראתיך יהוה בכל יום שטחתי אליך כפי:

הלמתים תעשה פלא אם רפאים יקומו יודוך: [סלה]

היספר בקבר חסדך אמונתך באבדון:

היודע בחשך פלאך וצדקתך בארץ נשיה:

ואני אליך יהוה שועתי ובבקר תפלטני תקדמך:

למה יהוה תזנח נפשי תסתיר פניך ממני:

עני אני וגוע מנער נשאתי אמיך אפונה:

עלי עברו חרוניך בעותיך צמתותני:

סבוני כמים כל היום הקיפו עלי יחד:

הרחקת ממני אהב ורע מידעי מחשך:
